

Jezus: het Licht voor de wereld!

Liturgiesuggesties:

Schriftberijming 10: 1, 2, 6 en 7 of Psalm 111: 1, 2 en 3

Psalm 33: 1 en 7 OB of Psalm 111: 5 en 6

Psalm 119: 40 of Psalm 25: 6 OB

Johannes 8: 12-20

Psalm 73: 1 en 12 OB

1^e deel formulier avondmaal

Psalm 73: 13 en 14 OB

Na verkondiging: Gezang 26: 1, 2, 3 en 4 of Psalm 130: 2, 3, en 4

Psalm 27: 1 en 4

*

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Eigenlijk vinden we het gewoon vanzelfsprekend:

Je draait de schakelaar om, je doet de stekker in het stopcontact en ... er is licht.

Licht dat schijnt in de duisternis.

Het licht schijnt overal.

Licht geeft je warmte en gezelligheid.

Zeker in deze donkere maanden van het jaar.

We hebben het feest van het Licht al weer achter ons liggen.

Het feest van het Licht: van lichtjes en kaarsen, van lekker eten en gezelligheid.

Licht doet je vergeten dat de wereld om je heen zo donker kan zijn.

Licht wijst je de weg.

Een vuurtorenlicht wijst de schepen de weg naar de veilige haven.

Het vuurtorenlicht in de duisternis voorkomt dat je vastloopt en vergaat.

Licht in de duisternis.

Stel je eens voor ... dat het licht er niet meer was.

Dat je de schakelaar omdraait, de stekker in het stopcontact steekt en ... het blijft donker.

Er is geen licht.

Ik stel me zo voor dat dat mensen in Joegoslavië dagelijks overkomt.

Misschien hebt u het zelf wel meegemaakt in de oorlog van '40-'45.

Geen licht. Donker. duisternis.

Dat moet beklemmend, dat moet angstig zijn.

Ik vind het al eng als ik zonder zaklantaarn door de tunnel moet in het bos van Ypeij.

Als ik bang ben in het donker dan ga ik maar zingen of fluiten.

Zo probeer ik de angst te verdrijven.

Je hoeft je toch niet groter voor te doen dan je in werkelijkheid voelt?

*

Over licht gesproken ...

"Ik ben het Licht der wereld", sprak Jezus eens van Zichzelf.

"Ik ben het Licht der wereld; en wie Mij volgt zal nimmer in de duisternis wandelen, maar hij zal het Licht des levens hebben."

Over licht gesproken.

Licht der wereld.

Licht in de duisternis.

Licht des levens.

Toen, broeders en zusters, jongens en meisjes, Jezus deze woorden sprak ... was het feest in Jeruzalem.

Het feest van Loofhutten.

Het feest dat herinnert aan de tocht van het volk Israël door de woestijn, 40 jaar lang.

De mensen bouwden van takken en twijgen hun hutjes waar ze tijdens het feest in kamperen.

Hutjes met een opening naar boven, naar de sterrenhemel.

En ... een opening naar de kant van de tempel.

Tijdens dat feest van Loofhutten werden er vele lichtjes aangestoken in Jeruzalem.

En in de tempel van Jeruzalem stonden grote kandelaars die hun licht over heel het tempelcomplex verspreidden.

's Avonds zag je al van ver die feestelijk verlichte tempel.

De tempel: Je weet wel ... de plaats waar God onder zijn volk wilde wonen.

De plaats waar de offers werden gebracht om de zonden van het volk te verzoenen.

De tempel: Het hart van het Joodse volk en het Joodse geloof.

Daar waar God woont en waar Hij gediend wil worden.

De mensen in Jezus' tijd dachten en geloofden:

Onze tempel in Jeruzalem ... dat is nu het Lichtbaken voor de wereld.

Onze tempel in Jeruzalem ... dat is het Licht der wereld.

Vanuit dit huis van God verspreid zich het Licht over heel de wereld.

Hier moeten de mensen op afkomen willen ze de veilige levenshaven bereiken.

Hier woont God, hier wordt zijn heil verkregen!

*

Jezus is, broeders en zusters, jongelui, met zijn discipelen in de tempel.

Bij de schatkamer, schrijft Johannes in vers 20.

Dat is bij de voorhof van de vrouwen.

Zojuist was er een incident geweest met een vrouw die op overspel was betrapt.

De schriftgeleerden en de Farizeeën hebben haar bij Jezus gebracht om Hem in verzoeking te brengen en Hem daarop te kunnen aanklagen (u kunt het verhaal nalezen in vers 1-11).

Maar Jezus bukt zich eenmaal en andermaal om iets op de grond te schrijven.

Als Hij zich weer opricht spreekt Hij die bekende woorden: "Wie van u zonder zonde is, werpe het eerst een steen naar haar."

Haar aanklagers druipen als honden met de staart tussen hun poten af.

En tegen de vrouw zegt Jezus: "Ook Ik veroordeel u niet. Ga heen, zondig van nu af niet meer!"

*

Na dit incident in de voorhof van de vrouwen in de tempel die - tijdens het Loofhuttenfeest - zo prachtig verlicht is - zegt Jezus nu: Niet jullie prachtig verlichte tempel, waar jullie zo trots op zijn, maar ... Ik: "Ik ben het Licht der wereld; wie Mij volgt, zal nimmer in de duisternis wandelen, maar hij zal het Licht des levens hebben."

De Farizeeën zijn geschokt door deze woorden. Terecht.
Wat denkt deze Mens niet van zichzelf?
Wie denkt Hij wel te zijn?
De Farizeeën zien het Licht niet.
Ze hebben hun oogkleppen en blinddoeken voor.
Hun ogen zijn bedekt.
Ze hebben Jezus als het Licht niet nodig.
Wat denkt Hij wel?

De woorden die Jezus spreekt, broeders en zusters, jongelui, komen hard aan.
Ze klinken als Godslastering in hun oren.
Want juist op het Loofhuttenfeest wordt het Joodse volk er aan herinnerd, hoe de HERE hen in tenten door de woestijn ... naar het beloofde land heeft gebracht.
- Vandaar die loofhutten.

En juist op het Loofhuttenfeest leest men die gedeelten uit de Bijbel die spreken over de wet, die de HERE aan zijn volk gegeven heeft bij de Sinai.
Woorden die beginnen met:
"Ik ben ... de HERE, Uw God, die u uit Egypteland, uit het diensthuis geleid heb."
"Ik ben ... de HERE, uw God."
"Ik ben ... het Licht der wereld."

En nu zegt Jezus hier van Zichzelf niets minder dan:
"Ik ben ... jullie God."
In hun oren klonk het als een vloek, als lasteren van Gods Naam.
Dat de Joden - juist op het Loofhuttenfeest in Jeruzalem - begrepen wat Jezus bedoelde, blijkt dan ook uit hun reactie aan het einde van dit hoofdstuk.
"Ze namen dan stenen op om naar Hem te werpen".
Ze willen Jezus - net als eerst die overspelige vrouw - stenigen.
Godslastering is nú hun aanklacht.
Maar ... hoe dwaas, nog steeds zien zij het Licht niet schijnen.

*

Ik zei ... hoe dwaas zijn zij.
U kunt zich, broeders en zusters, jongelui, ongetwijfeld voorstellen dat de mensen in de tijd van Jezus ... Hem - ten diepste - niet konden begrijpen.
Ze begrepen niet dat Hij het Licht voor hen wilde zijn.
Ze hadden een heel ander beeld van de Messias die zou komen.
Want dát geloofden ze wel ... als de Messias, als de Verlosser zou komen, dan zou Hij het Licht van God op aarde brengen, de vrede, de shalom.
'Maar Jezus uit Nazareth, die rabbi, dé Messias?
Kom nou.'

En - net zoals veel mensen in onze tijd - hielden velen in Jezus' tijd de ramen en de deuren van hun levenhuis voor het Licht gesloten.
Net als in een oorlog: Dan moeten de ramen verduisterd worden.
Er kan geen straaltje licht naar buiten én naar binnen.
En als je dan aan zo'n huis voorbijloopt ... dan lijkt het wel een uitgestorven boel.
Dan lijkt het doods.
Geen licht. Geen leven!
Geen warmte. Geen gezelligheid!
Donker. Duister. Dood.

*

Over Licht gesproken.
Bent u wel eens in Rotterdam geweest?
In Rotterdam staat het standbeeld van Erasmus.
Op het voetstuk is te lezen:
Hier rees de grote zon en ging te Bazel onder.
Erasmus was inderdaad een lichtende figuur.
Zo zijn er meer geweest in de geschiedenis.
Maar die lichten zijn gedoofd.
Eén Licht is blijven stralen: Jezus Christus.

Zelf zei Hij: Ik ben het Licht der wereld.
Hij bedoelde: Wat het licht is voor de bloemen, dat ben Ik voor de mensen.
Zeker, dat klinkt aanmatigend, maar ... het blijkt waar te zijn.
Tallozen hebben dat ervaren.
Toen ze Jezus Christus leerden kennen, ging hun een licht op.
Daarvóór ... tastten ze in het duister als ze zochten naar de zin van hun leven.
Naar een antwoord op de grote vragen van tijd en eeuwigheid.
Naar houvast en zekerheid.
Tallozen hebben het moment, waarop zij in aanraking kwamen met deze Jezus,
beleefd als het opgaan van het licht over hun leven.
U ook, jij ook?

Als 's morgens het licht van de dag, de duisternis van de nacht verdrijft, krijgt alles kleur en glans.
In het donker is alles grauw en vaal.
Maar door het licht ontdek je hoe alles er in werkelijkheid uitziet.

Zo is het, broeders en zusters, jongelui ook als Jezus Christus Zijn Licht over ons leven en over heel onze werkelijkheid laat schijnen.
Je ziet jezelf en de wereld in het juiste licht.
Alles krijgt - in Jezus' licht - een kleur en diepte.
Eerlijk gezegd krijg je dan soms zelf ook een kleur.
Van schaamte.
Want het kwaad en de zonde zie je dan ook in het juiste licht: als schuld.
Als schuld voor God.
Dat kan je soms benauwde ogenblikken bezorgen.
Het is geen onbarmhartig licht, dat Jezus over je leven laat schijnen.

Integendeel, het is ontdekkend, maar ook en vooral ... koesterend en hartverwarmend.

Jezus Christus, broeders en zusters, jongelui, verdrijft als het licht der wereld ... de kilheid en somberheid uit ons leven.

Dat mogen we volgende week zondag ook samen weer ervaren.

Vanmorgen bereiden wee ons voor op de viering van het Avondmaal.

In het Licht dat Jezus over ons leven laat schijnen ontdekken we onze zonden, onze fouten, onze tekortkomingen.

En bij brood en beker belijden we onze schuld.

Maar dan mogen we ook horen ... woorden van vergeving en verzoening.

God, de Vader belooft het ons, op grond van het volbrachte werk van Christus, Zijn Zoon.

De duisternis van zonde en de dood moet wijken voor het Licht.

Op Goede Vrijdag - drie uur aardedonker.

Wat een angst. Gods oordeel gaat over de wereld.

Maar dan ... "Het is volbracht."

En toen sprak God: "Er zij weer Licht."

Een nieuwe schepping.

Een nieuw begin.

Als het licht 's morgensvroeg opkomt, gaan de vogels zingen.

Als de warmte voelbaar wordt, openen de bloemen zich.

Het leven ontwaakt.

Zo is het als Jezus Christus voor ons het licht van ons leven wordt.

Het is het begin van een nieuw leven!

Jezus zei: Wie Mij volgt zal nimmer in de duisternis wandelen, maar hij zal het licht des levens hebben.

Jezus, broeders en zusters, jongelui, verbond dus licht met leven.

Zonder licht zou er geen leven mogelijk zijn.

In het duister zou alles verkwijnen en verdorren.

Het is door het licht dat een bloem bloeit en een boom zijn vruchten geeft.

*

Jezus noemt Zichzelf hét Licht der wereld.

Dat betekent dat het leven voor de wereld, voor ons mensen op de wereld, alleen bij Hem te vinden is.

Waarom?

Omdat wijzelf in het duister tasten.

Het is de duisternis van ons menselijk bestaan ... zonder God.

Dat bestaan is onderworpen aan boze machten:

- Zelfzucht, wanhoop, dood en verderf.

Te midden daarvan is Jezus hét Licht.

Hij alleen!

Omdat Hij tegen deze boze machten heeft gestreden.

Die strijd werd volbracht in Zijn kruisdood en Zijn opstand-ing.

En nu Hij lééft ... is Hij hét Licht dat schijnt in onze duisternis.

Als wij ons, broeders en zusters, jongelui, laten vangen in de stralenbundels van dit goddelijk Licht, zal ons leven open bloeien en vruchtbaar worden.
Zoals een knop van een bloem in het zonlicht.
We zijn dan bestemd voor een leven dat niet bij de dood eindigt.
"Wie Mij volgt", zo sprak Jezus, "zal NIMMER in de duisternis wandelen, maar hij zal het licht des levens hebben."
Door de dood heen leidt Hij ons dan naar het eeuwige Licht.

*

Ik moest terugdenken aan een vakantie in Zuid-Limburg.
We gingen met een gids door de onderaardse gangen van de St. Pietersberg bij Maastricht.
Vele gangen, kilometers lang, zijn uitgegraven in de zachte mergel.
De gids ging voorop. Met een grote lamp.
En wij ... wij volgden het licht.
Wie het licht niet zou volgen, verdwaald en komt om.
Twee jongens uit een opvangtehuis overkwam dat ... nog niet zo heel lang geleden.

Het Licht volgen.
Dat wil hier zeggen: Daadwerkelijk achter dit Licht der wereld aangaan.
Niet je eigen lichten volgen, maar achter Jezus aangaan.
Contact blijven zoeken met Hem.
Je Bijbel lezen en met Hem in gesprek zijn in gebed.
Pas dan hoef je niet bang te zijn voor de duisternis om je heen.
Volgen ... dat houdt ook in: Vertrouwen, volharden, geloven tot het einde toe.

*

"Ik ben het licht der wereld ..."
Jezus sprak deze woorden, broeders en zusters, jongelui, op het lichtfeest in Jeruzalem.
Als de fakkels en de kandelaars in de tempel zijn aangestoken.
Jezus wijst met die woorden áf van de tempel.
Hij wijst naar Zichzelf.
Hij vraagt van u, van jou en van mij, om Hem te volgen.
Om te blijven wandelen in het Licht dat Hij op aarde ontstoken heeft.

Wandelen in het Licht.
In de Bijbel lees ik over licht en over duisternis.
Over kinderen van het Licht en kinderen van de duisternis.
De kinderen van het Licht - dat zijn mensen die geloven in het Licht, in de Here Jezus Christus.
Gods eigen lieve Zoon, gewikkeld in doeken, liggende in een kribbe, gestorven aan een kruis.
Opgestaan uit de dood en naar de hemel gegaan.
Vandaar zal Hij eens terugkomen op aarde om ... te oordelen.
Om de kinderen van het Licht tot Zich te brengen.
En ... om het oordeel te spreken over de kinderen van de duisternis.

Kinderen van de duisternis - dat zijn mensen die aan God, aan de Here Jezus, aan de Bijbel en de kerk voorbijleven.
Die hun levenshuizen afsluiten, verduisteren voor het Licht dat God naar deze wereld heeft gezonden.
Die zonder Lichtbaken hun levensreis ten einde denken te kunnen brengen.
De Bijbel zeg: Zij komen hopeloos om, zij gaan tenslotte ... verloren.

Nee, dan de kinderen van het Licht.
Zij wandelen in het Licht.
Zij hoeven niet alleen door het leven.
Want de Here Jezus Christus gaat met hen mee.
Zijn Licht omstraalt hun, ook als de levensweg soms moeilijk begaanbaar wordt.
Als er donkere dalen zijn waar je doorheen moet.
Hij maakt het Licht.
In Zijn trouw ben je geborgen.

"Wie Mij volgt - zegt Jezus - zal nimmer in de duisternis wandelen."
Wandelen in het Licht.
Daar moet je, broeders en zusters, jongens en meisjes, de tijd voor nemen.
Dan kun je onderweg met elkaar van gedachten wisselen.
Dan kun je onderweg een goed gesprek met elkaar hebben.
Wandelen in het Licht.

*

In Mattheüs 5 zegt Jezus tegen zijn discipelen - tegen hen die Hem in hun leven volgen:
"Jullie zijn het Licht der wereld.
Ik ben dat Licht, maar jullie zijn het ook.
Verberg dat Licht niet, maar "laat zo je licht schijnen voor de mensen, opdat zij je goede werken zien en je Vader, die in de hemelen is verheerlijken."

Het Licht dat God ons in Christus heeft gegeven ... moet worden doorgegeven.
Aan anderen.
Aan mensen die nog in de duisternis leven.
- Ik heb eens gelezen dat in Rusland de mensen uit de kerk een brandende kaars meenemen naar huis.
Ze hebben die kaars in de kerk aangestoken bij de grote kaarsen vóór in de kerk.
En nu ze naar huis gaan, de donkere wereld weer in, nemen ze het Licht mee naar huis.
Wat moet dat - in het donker van de avond - vanuit de hemel een prachtig gezicht zijn.
Je ziet de Lichtjes gaan door het donker.
Een lichtend spoor gaat de wereld door.
Tot eer van God onze hemelse Vader.

*

Ik eindig met een gedicht.

Ik vond het in de bundel: Een vlinder van God
geschreven door Nel Benschop.

*Toen Jezus werd geboren in de wereltnacht
heeft God geglimlacht om dit nieuwe leven,
en in het donker scheen een ster van grote kracht:
het Licht der wereld had de nacht verdreven.*

*En ook al zien we soms dat licht niet meer:
de dag breekt aan; wij hebben niets te vrezen;
de Morgenster gaat op, de Heer komt weer!
En als Hij komt, zal er geen nacht meer wezen.*

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 9 januari 1994

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !